

Tájékoztató
az erdőterületeket érintő tűzkárok megelőzéséhez nyújtandó támogatás
igénybevételének feltételeiről szóló 41/2014. (IV. 8.) VM rendelethez
kapcsolódó erdőtűzmelegelőzési és hatósági tudnivalókról
(módosított verzió, 2014. május 20.)

1) Rendelet célja

Hazánkban az elmúlt évtizedekben egyre gyakoribb az aszály, amely a tűzveszély növekedésével is együtt jár. Az erdőgazdálkodás biztonságának növelése és a súlyos természeti és erdőgazdasági károk csökkentése érdekében erdőtűzmelegelőzési tevékenységre támogatás vehető igénybe **tűzpászták kialakítására** vagy **fenntartására, tisztítási anyag eltávolítására**, továbbá **víznyerőhelyek kialakítására**.

A tűzpászták létesítésével kialakíthatók az oltáshoz szükséges védekezési vonalak, valamint a víznyerőhelyek kiépítésével biztosítható adott erdőterületen az oltóvíz mennyisége, így csökkenthető a tűz által károsított terület nagysága.

Felhívjuk a Tisztelt Erdőgazdálkodók figyelmét, hogy az alábbi információk tájékoztató jellegűek, a támogatás igényléséhez elengedhetetlen a kapcsolódó hatályos jogszabályok és MVH közlemény részletes ismerete!

2) Magyarországi erdő- és vegetációtűzek jellemzése

Magyarországon évente több ezer erdő- és vegetációtűz keletkezik. Az elmúlt években a szabadterületi vegetációtűzek száma éves átlagban meghaladja a 9 ezret. Szélsőségesen aszályos években ez a szám akár megkétszereződhet, mint ahogy 2012-ben is történt. Minden évben a vegetációtűzek közel 20%-a volt erdőtűz.

A magyarországi erdő- és vegetációtűzeket keletkezési időszak alapján, a két tűzszezon szerint (tavaszi, nyári) bonthatóak két főcsoportra.

Az erdőtűzeket nem lehet mereven elválasztani a nem erdőterületen égő egyéb vegetációtűzektől, hiszen a tűzek nagyobb hányada nem erdőterületen keletkezik, hanem az erdővel szomszédos mezőgazdasági területről, nem művelt területekről terjed át az erdőre.

Az első csoportba tartozó tűzek tavasszal a hótakaró elolvadása után keletkeznek, amikor a vegetáció még nem zöldült ki, az előző évből azonban nagyobb mennyiségű elszáradt lágyszárú növényzet, illetve lomb található a területen, amely könnyen és gyorsan képes kiszáradni. A vékony, néhány centiméter vastag növényi részek akár hideg, csapadékmentes időben is pár nap alatt (aszályos tavaszon akár néhány óra alatt is) kiszáradnak, és könnyen lángra lobbanhatnak.

Az ország több régiójában továbbra is része a gazdálkodásnak a kora tavaszi rét- és tarlóégetés. Sajnos a gondatlanul meggyújtott és nem kellően felügyelt tűz könnyen áterjed a környező erdőkre, értékes természeti területekre is.

A tavaszi tüzek 40-45%-a az Észak-Magyarországi régióban (Pest, Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves, Nógrád megyék) keletkezik.

A második csoportba a száraz, aszályos nyarakon keletkező tüzek tartoznak. A nyári időszakban a hosszabb csapadékmentes, száraz-meleg időjárási viszonyok következtében az erdei avar és tűlevélréteg, illetve az itt felhalmozódott elhalt gallyak, ágak teljesen kiszáradnak és könnyen lángra kapnak, szintén elsősorban a felelőtlenül gyújtott tüzek hatására. Előfordulásuk június-augusztus hónapokban jellemző.

Ebben az időszakban főként a fenyőerdők veszélyeztetettek, mert aszályos időben könnyen koronatüzzé fejlődik bennük akár egy kisebb avartűz is.

A nyári tüzek nagy része – a tavaszi időszakkal ellentétben – főként az Alföldön pusztít. Bács-Kiskun és Csongrád megye száraz termőhelyű fenyveseiben szinte minden évben keletkezik erdőtűz, ha nem is olya drámai mértékű, mint 2007 nyarán vagy 2012 májusában. A nyári időszakban további veszélyeztetett fenyőállományok találhatóak a Bakonyban és a Keszthelyi-hegységben.

A két kiemelten tűzveszélyes időszakban keletkezik az erdő- és vegetációtüzek 70-75%-a.

3) Erdő- és vegetációtüzek típusai

A hazai erdőkben az úgynevezett felszíni tüzek a jellemzőek, melyek az erdő talajszintjén, illetve annak közelében levő szerves anyagot érintik. Ezek nagy intenzitású égés esetén – különösen az alföldi fenyőerdőkben – koronatüzzé is fejlődhetnek.

A gyakorlat számára használható osztályozás szerint az erdő- és vegetációtüzeket a meggyulladt biomassa vertikális elhelyezkedése szerint osztályozzuk.

a. Talajtűz

A talajtűzről beszélünk a felszín alatti szervesanyag égése esetén. A talajban hosszúidőn át felhalmozódott, nagymennyiségű szervesanyag valamilyen fokon már humifikálódott és ez a szervesanyag táplálja a tüzet. Talajtüzek keletkezhetnek a mocsár-, láp- és tőzegterületeken, valamint az olyan erdei és feketefenyves állományokban, ahol a felszíni tűz következtében kialakuló talajtűz a tuskókon keresztül a gyökérszintre és a talajban található nyershumusz szintre is áttérjed.

b. Felszíni tűz

A leggyakrabban előforduló típusa a vegetációs tüzeknek. Az éves tüzesetszám 95%-a felszíni tűz. Az erdő talajfelszínén található „alom”, avar ill. más lehullott növényi részek égése mellett, a kisebb méretű cserje-vegetáció égése is ebbe a csoportba tartozik.

Alacsony intenzitású felszíni tűzről (avartűz) beszélünk, ha fásszárú szintben nem volt károsodás, csak az alsó szintben lévő kiszáradt/elszáradt fű, avar égett el. Alacsony

intenzitású felszíni tüzek minden évben február-április közti időszakban keletkeznek, a kilombosodás előtt, illetve kisebb számban nyári száraz periódusban.

Magas intenzitású felszíni tűz alakulhat ki abban az esetben, ha a visszamaradó gyérítési hulladék és/vagy cserjeszint, továbbá erdősítés korú fiatalost vagy kis sortávolságú fenyves állományt érint a tűz, illetve gyep-avar szint ég el a felszíni tűzben.

c. Koronatűz

Koronatűznél a tűz a koronaszintben koronáról koronára halad, vagy a magasabb cserjeszintben terjed a felszíni tüztől függetlenül. Magyarországon a koronatűz elsősorban fenyves állományokban jelentkezhet. A középkorú és idősebb magyarországi fenyvesek földig ágas törzsszerkezete, illetve a termőhelyi és erdővédelmi okokból sűrűn tartott állomány mindenképpen kedvez a koronatűzek kialakulásának és sajnos az esetek nagy részében ezekben az állományokban keletkezett felszíni tüzek felterjednek a koronaszintbe.

4) Tűzkockázat

Az erdőtűz kockázat jelentősen függ az adott területen található éghető biomassza (erdőtípustól függően) mennyiségétől, domborzati viszonyoktól, az időjárási körülményektől, mikroklímától és az emberi tevékenységtől, illetve az ehhez kapcsolódó lehetséges tűzkeletkezési okoktól.

Hazánkban a klimatikus viszonyok és a vegetáció összetétel miatt az erdőtűzek természetes úton való keletkezése nem jellemző – arányuk 1% alatti. A tüzek többsége emberi gondatlanság vagy szándékosság következménye.

Az erdészeti hatóság az Országos Erdőállomány adattárban erdőrészenként határozza meg és tartja nyilván az erdőterületek tűzkockázatát. Az erdőtűz kockázati besorolás az erdőgazdálkodók üzemtervében alkalmazott faállomány leíró paramétereket veszi figyelembe. Így az adott erdőrészletben található éghető biomassza mennyiségét, éghetőségét fejezi ki.

A 4/2008. (VIII.1.) ÖM rendelet szerint az erdőgazdálkodónak az erdőrészlet szintű besorolás alapján keletkezik erdőtűzvédelmi tervkészítési kötelezettsége, illetve köteles erdőtűz esetére meghatározott eszközöket illetve munkacsoportot készenlétben tartani.

A tűzkockázati besorolás szempontjait az erdők tűz elleni védelméről szóló 4/2008. (VIII. 1.) ÖM rendelet 1. és 2. melléklete tartalmazza.

Nagymértékben veszélyeztetett kategóriába sorolható erdők:

- Erdei- és feketefenyő elegyes és elegyetlen állományok
- Közönséges boróka állományok
- Lombos (tölgy, cser, fenyő elegyes akác) erdőfelújítások és erdőtelepítések a befejezés utáni ötödik évben végzett felülvizsgálatig

Közepesen veszélyeztetett erdőterületek:

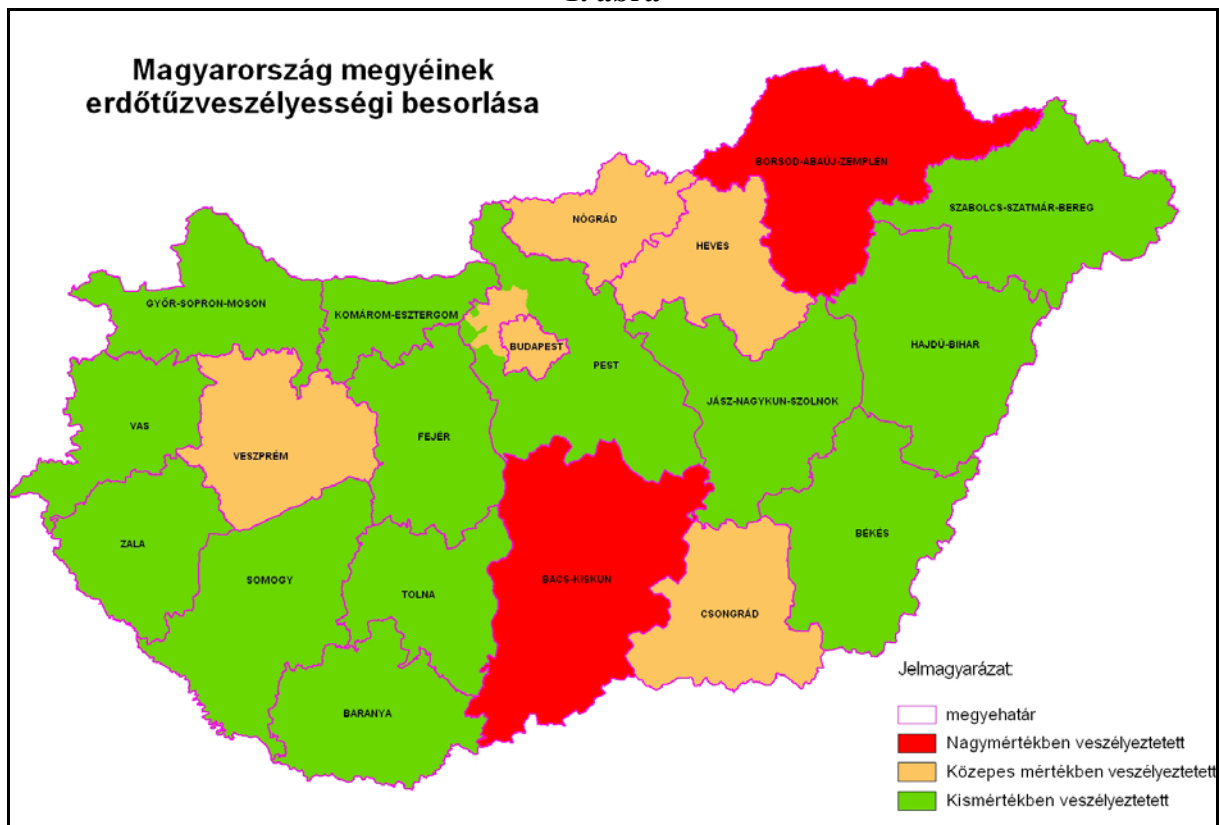
- A nagymértékben veszélyeztetett kategóriába nem sorolt egyéb fenyves fiatalosok
- tölgy, cser állományok, karsztbokorerdők revízió után

Kismértékben veszélyeztetett erdőterületek: A másik két kategóriába nem tartozó erdőterületek.

Az erdőgazdálkodókhoz tartozó erdőterületek tűzveszélyességi besorolását az erdészeti hatóság szolgáltatja táblázatos formában.

Az Európai Unió a tagországokat kötelezi, hogy közigazgatási területüket legalább megyei szinten is sorolják tűzveszélyességi osztályokba. A megyék besorolása az erdőterületek jellemzői, erdőtűz statisztikai adatok, regionális geológiai, talajtani és időjárási viszonyok figyelembe vételével került elvégzésre.

1. ábra

1. táblázat

Megyék erdőtűzveszélyességi besorolása

(4/2008. (VIII. 1.) ÖM rendelet 2. melléklet alapján)

Nagymértékben veszélyeztetett	<ul style="list-style-type: none"> – Bács-Kiskun megye – Borsod-Abaúj-Zemplén megye
Közepes mértékben veszélyeztetett	<ul style="list-style-type: none"> – Csongrád megye, – Heves megye, – Nógrád megye, – Veszprém megye, – Budapest (főváros) és csatoltan a Pilis és a Budai-hegység fenyvesei, illetve a sűrű beépítés miatt – az alábbi települések: Budajenő, Budakalász, Budakeszi, Budaörs, Csobánka, Nagykovácsi, Perbál, Pilisborosjenő, Piliscsaba, Pilisszentiván, Pilisszentkereszt, Pilisszántó, Pilisvörösvár, Pomáz, Páty, Solymár, Szentendre, Üröm.
Kismértékben veszélyeztetett	Baranya megye, Békés megye, Fejér megye, Győr-Sopron-Moson megye, Hajdú-Bihar megye, Jász-Nagykun-Szolnok megye, Komárom-Esztergom megye, Pest megye (kivéve a fentiekben felsorolt települések), Somogy megye, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, Tolna megye, Vas megye, Zala megye,

5) Erdőtűz kockázat csökkentés lehetőségei – tűzpászta rendszer

Az erdőgazdálkodásban az erdőállomány viszonyokból következő kockázat csökkentésére erdőművelési és fahasználati módszerek alkalmazhatók, ezen kívül erdővédelmi létesítmények kialakítására kerülhet sor.

A támogatási rendelet keretein belül erdővédelmi létesítmények létrehozására van lehetőség, úgymint tűzpászták és víznyerőhelyek kialakítása.

Tűzpászta rendszer

A tűzpászta egy biomassza mentes sáv, melynek szélessége a mellette fekvő vegetáció magasságától és biomassza struktúrájától függ. A tűzpászták extrém időjárási viszonyok esetén is hatékonyan segítik a tűz oltását. Emellett a kialakított tűzpászta rendszer menekülő útvonalként és biztonsági zónaként is szolgálhatja a tűzoltásban résztvevőket.

A Nyugat - Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar Erdőművelési és Erdővédelmi Intézetében folyó erdőtüz ökológiai és tűzoltási kutatások során kerültek meghatározásra a hazai erdőállomány viszonyok közt alkalmazható tűzpászták méretei.

A tűzpászták (A, B, C típus) szabványosított méretei az erdőállományokban található biomassza mennyisége (tűzkockázat), a tűzkeletkezés oka, az egyes országrészekben előforduló időjárási viszonyok és az állomány típustól függően kialakuló tűztípus figyelembe vételével kerültek megadásra.

A hagyományos tűzpászta alapvetően két részből áll: a letisztított, és a lekapart részből.

A **letisztított részről** megfelelő szélességben el kell távolítani minden nagyobb biomassza darabot: fát, bokrot kidőlt törzset, nagyobb ágakat stb., ezzel megakadályozva, hogy a hőtovábbítás bármelyike által a pászta túlsó oldalán lévő biomassza meggyulladjon.

A **lekapart részről** minden éghető felszíni biomasszát el kell távolítani tárcsázással, szántással, talajmarással vagy más módon.

Erdészeti jogi szempontból az „A” típusú és „B” típusú tűzpászta az Evt. 6. § (1) bekezdés d) pontja alapján nem különül el az erdőtől igazgatási egységként (keskeny tűzpászta), azaz **létesítését engedélyeztetni nem kell** az erdészeti hatósággal. Az erdőrésztlet határon, az erdő felőli oldalra kell meghúzni.

A „C” típusú tűzpászta az Evt.13. § (1) bekezdés ah) alpontja alapján erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló területnek minősül (széles tűzpászta), azaz **kialakítását engedélyeztetni szükséges** az erdészeti hatósággal. Az Evt. 13. § (2) bekezdés d) pontja szerint az erdőgazdálkodónak kell kérelmeznie az erdő fátlan állapotban tartását a 6 méternél szélesebb nyiladék és tűzpászta céljára.

A „C” típusú tűzpászta a 10 méter szélességével a nagyobb kiterjedésű fenyves vagy fenyves fiatalos állományokban, a tűzveszélyes erdőrészek elválasztásával jelenthet hatékony védelmet a közepes-nagy intenzitású felszíni tüzek és korona tüzek ellen. Ennek megfelelően a „C” típusú tűzpászta a megvalósítás után nyiladékként lesz nyilvántartva az adattárban.

Tűzpásztákkal kapcsolatos általános feltételek:

- a megvalósított állapotot a megvalósítást követően a kifizetési kérelem benyújtás évének végéig fenn kell tartani.
- a támogatott tűzpásztának körbe kell zárni egy erdőrészetet, vagy mindkét végének másik tűzpásztához, úthoz, vasúthoz vagy egyéb, éghető anyagtól mentes területhez kell kapcsolódnia.

A tűzpászták méreteit a rendelet 1. §-a tartalmazza:

1. § 1. pont **„A” típusú keskeny tűzpászta**: legalább 2 méter széles éghető aljnövényzettől, gallytól, cserjéktől, fáktól tisztán tartott, tárcsázott, talajmarózott vagy szántott talajfelszín. (összesen 2 méter széles)

1. § 3. pont **„B” típusú járható tűzpászta**: közepén legalább 2 méter széles éghető aljnövényzettől, gallytól, cserjéktől, fáktól tisztán tartott tárcsázott, talajmarózott, szántott vagy gréderezett, simított, biomasszamentes talajfelszín, amelyhez kétoldalt legalább 1-1 méter széles szárazított, fa- és cserjementes sáv tartozik. (minimum 4 méter széles)

1. § 3. pont **„C” típusú széles tűzpászta**: közepén legalább 4 méter széles éghető aljnövényzettől, gallytól, cserjéktől, fáktól tisztán tartott, tárcsázott, talajmarózott, szántott vagy gréderezett, simított, biomasszamentes talajfelszín, amelyhez kétoldalt legalább 3-3 méter széles szárazított, fa- és cserjementes gyep sáv tartozik. (minimum 10 méter széles)

A tűzpászta hálózat megtervezése során az alábbi szempontok mellett a támogatási rendelet 4-7. §-okban foglaltakat kell figyelembe venni.

A tűzpászta rendszert a hazánkban mértékadó felszíni tüzekre méretezzük, figyelembe véve a tűzkeletkezés okait és a jellemző keletkezési körülményeket is. Ennek egyrészt az az oka, hogy az erdő és vegetációtüzeknek csak kisebb hányada koronatűz, másrészt a koronatüzek elleni védekezéshez a keskenyebb pászták gyorsan szélesíthetőek, ha szükséges.

A keskenyebb, felszíni tüzekre méretezett tűzpászta hálózat egységnyi költségen jóval sűrűbben kialakítható, mint a koronatűzre méretezett. A sűrűbb, felszíni tüzre méretezett tűzpászta hálózat hatékonyan képes megelőzni a koronatüzek kialakulásához vezető tűzintenzitás kialakulását, nagyobb erdőtüzek kifejlődését.

Az erdőtüzeknek több mint 50%-a az erdővel szomszédos mezőgazdasági területekről (jellemzően gyepterületek), illetve elgazosodott, elcserjésedett parlag területekről indul és onnan terjed át az erdőre. Sok erdőtűz keletkezik a közlekedési útvonalak (vasút, közút, bicikliút) mellett a gondatlanul eldobott cigaretta csikkek miatt is.

Ezen tüzeknél a tűzintenzitás alacsony, a tűz alacsonygyep, alacsonycserjés biomasszában terjed. A közlekedési útvonalaktól induló tüzeknél a tűz felfejlődési szakasza is rövid, mielőtt

eléri az erdőt. Ezen tüzeknél indokolt **A** vagy **B típusú pásztát** létesíteni, mely hatékony védelmet jelent még szeles napokon is.

Az alacsony és magas tűzkockázatú állományok találkozásánál, illetve fenyves fiatalos állományok külső kerülete mentén is **A** vagy **B típusú pásztát** indokolt létesíteni, hiszen ezzel megakadályozható, hogy a kis intenzitású felszíni tűz például egy lombos állományból egy fenyvesbe vagy egy lombos fiatalosba terjedjen.

Az összefüggő, nagyobb kiterjedésű fenyves vagy fenyves fiatalos állományokban a **10 méter széles C típusú pászta** jelenthet hatékony védelmet.

A támogatási rendelet 4. § alapján a támogatási kérelemben szereplő és a védelmi vagy egyszerűsített védelmi tervben feltüntetett nyomvonal alapján a tűzpásztának körbe kell zárni egy erdőrészletet, vagy mindkét végének másik tűzpásztához, úthoz, vasúthoz vagy egyéb, éghető anyagtól mentes területhez kell kapcsolódnia.

Az erdőtömb védelme érdekében tervezett nyomvonal a folytonosság és a racionalitás kritériumainak figyelembe vételével tervezhető és kialakítható nem veszélyeztetett erdőrészletekben is.

Viszont felhívjuk a figyelmet arra, hogy támogatási jogosultsága csak azon erdőrészletekben vezetett tűzpásztáknak van, amelyek megfelelnek a rendeletben meghatározott feltételeknek. A tűzpászta azon szakaszai, amelyek nem nagymértékben vagy közepesen veszélyeztetett erdőrészletek területén kerülnek kialakításra, természetesen önerőből létesíthetők és a támogatás jogosultságának vizsgálatakor (pl. folyamatos vonalvezetés) a tűzvédelmi terv részét képezik.

A beadott kérelmek a támogatási rendeletben foglalt jogosultsági kritériumok alapján kerülnek elbírálásra.

2. táblázat

Tűzpászta típusa	Megye	Támogatás igénybevételének helye
„A” típusú keskeny tűzpászta	Bács-Kiskun, Borsod-Abaúj-Zemplén	nagymértékben és közepesen veszélyeztetett kategóriába tartozó erdők
	Veszprém, Heves, Nógrád, Csongrád, Budapest főváros, Pest megye agglomerációs része (térkép és táblázat szerint)	nagymértékben és közepesen veszélyeztetett kategóriába tartozó erdők
	Fentiekben fel nem sorolt megyék	nagymértékben veszélyeztetett kategóriába tartozó erdők
„B” típusú járható tűzpászta	Bács-Kiskun, Borsod-Abaúj-Zemplén	nagymértékben és közepesen veszélyeztetett kategóriába tartozó erdők
	Veszprém, Heves, Nógrád, Csongrád, Budapest főváros, Pest megye agglomerációs része (térkép és táblázat szerint)	nagymértékben és közepesen veszélyeztetett kategóriába tartozó erdők
	Fentiekben fel nem sorolt megyék	nagymértékben veszélyeztetett kategóriába tartozó erdők
„C” típusú széles tűzpászta	Bács-Kiskun, Borsod-Abaúj-Zemplén	nagymértékben és közepesen veszélyeztetett kategóriába tartozó erdőrészek között lévő, nyiladékként nyilvántartott, az Evt. 13. §-a szerinti erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületek
	Veszprém, Heves,	nagymértékben veszélyeztetett kategóriába tartozó erdőrészek között lévő, nyiladékként nyilvántartott, az Evt. 13. §-a szerinti erdőgazdálkodási tevékenységet

	Nógrád, Csongrád, Budapest főváros, Pest megye agglomerációs része (térkép és táblázat szerint)	közvetlenül szolgáló földterületek
	Fentiekben fel nem sorolt megyék	„C” típusú széles tűzpászta kialakítására nincs lehetőség!

2. ábra

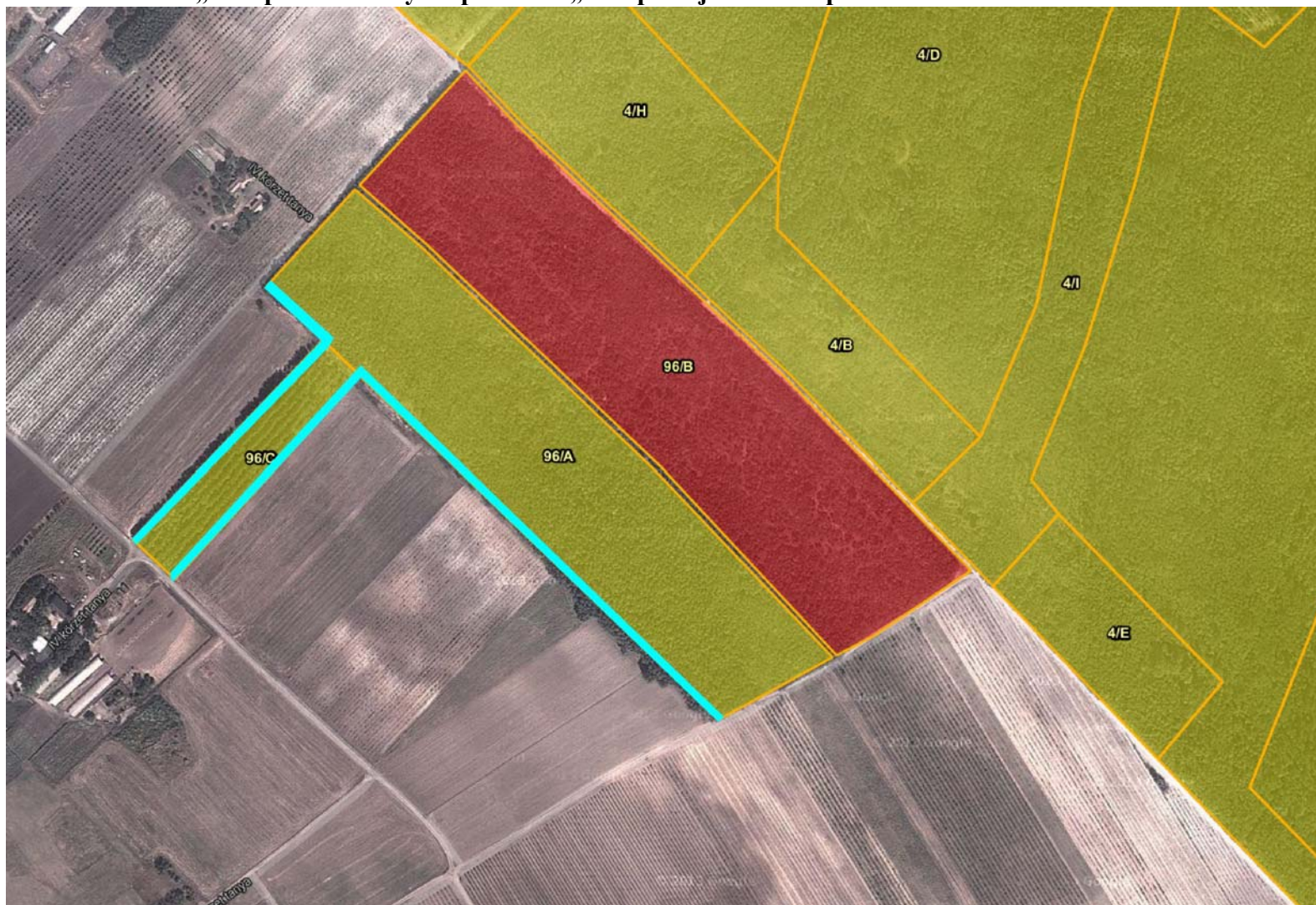
„A” típusú keskeny tűzpászta és „B” típusú járható tűzpászta

Példa:

Tűzpászta erdőterület és mezőgazdasági terület közé behúzva, meglévő úthoz csatlakoztatva.

Az erdőrészlet határtól befelé, az erdőrészlet területén megvalósított tűzpászta támogatható.

„A” vagy „B” típusú tűzpászta kialakítható alacsony és magas tűzveszélyességű állományok találkozásánál is

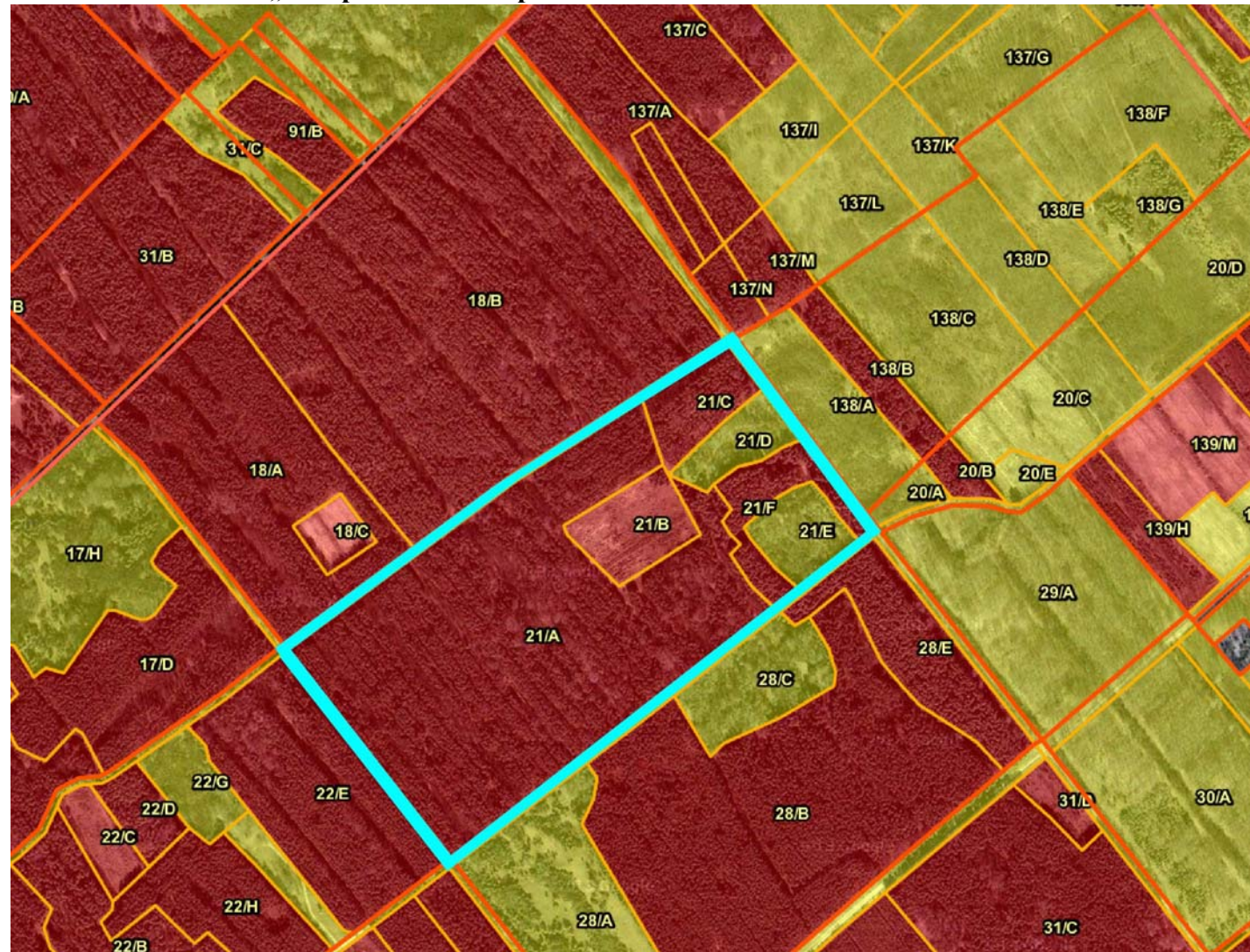

3. ábra
„C” típusú széles tűzpászta

Példa:

Tűzpászta két nagymértékben tűzveszélyes erdőrésztlet között megvalósítva.

A tűzpásztát a nyiladékon, az erdőrésztlet határán kívül kell megvalósítani.

6) Védelmi terv és egyszerűsített védelmi terv

A tűzpászta kialakításhoz igénybe vehető támogatás jogosultsági feltételeit a rendelet 3. §-a tartalmazza. A jogosultsági feltételek közt elő van írva, hogy a támogatást igénylő erdőgazdálkodónak rendelkeznie kell védelmi vagy egyszerűsített védelmi tervvel, amely a kérelmében szereplő valamennyi tűzpásztával érintett erdőrészletre vonatkozik

Az erdők tűz elleni védelméről szóló 4/2008 (VIII. 1.) ÖM rendelet 5. § (1) bekezdése és (5) bekezdései 2008 óta írják elő az erdőgazdálkodók részére védelmi terv, illetve egyszerűsített terv készítését, attól függően, mekkora veszélyeztetett erdőterülettel rendelkeznek.

A tervkészítésre kötelezett gazdálkodók körét az erdészeti hatóság teszi közzé honlapján, az alábbi helyen.

https://www.nebih.gov.hu/szakteruletek/szakteruletek/erdeszeti_igazgatosag/erdeszeti_szakteruletek/erdo_tuzvedelem/erdotved_t/terv_keszre_kotelezettek

A védelmi tervet vagy az egyszerűsített tervet az erdészeti hatóság honlapján található minta felhasználásával is el lehet és lehetett készíteni.

https://www.nebih.gov.hu/szakteruletek/szakteruletek/erdeszeti_igazgatosag/erdeszeti_szakteruletek/erdo_tuzvedelem/erdotved_t/mintatervek

A támogatás igénybevételéhez a védelmi tervben vagy az egyszerűsített védelmi terv térképi mellékletén szükséges feltüntetni az összes tűzpásztát, amelyet a támogatásból kíván megvalósítani. Ezen felül a terv szöveges részében néhány mondatos indoklással kell alátámasztani azt, hogy a térképen feltüntetett tűzpászták miért azon a nyomvonalon kerülnek kialakításra.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy azok az erdőgazdálkodók, akik korábban már benyújtották védelmi tervüket az illetékes megyei katasztrófavédelmi igazgatósághoz, de most pályázni akarnak, felül kell vizsgálniuk korábbi tervüket és a fentiek szerinti módosításokkal újból be kell nyújtásuk az illetékes megyei katasztrófavédelmi igazgatósághoz.

Azok az erdőgazdálkodók, akiknek korábban nem volt tervkészítési kötelezettségük, így védelmi tervvel sem rendelkeznek, az egyszerűsített védelmi terv mintát felhasználva tudják elkészíteni a támogatás igénybevételéhez szükséges erdőtüzvédelmi tervüket.

Térképi mellékletként benyújthatók az alábbi térkép típusok:

- az erdészeti hatóság által az erdőterv mellékleteként kiadott nyomtatott vagy digitális erdőtervi térkép (Digiterra Map vagy Digiterra EIR), melyen a szabványos színekkel fel vannak tüntetve az erdőrészletek tűzveszélyességi besorolása és a támogatással érintett tűzpászták nyomvonala (a rendelet 1. mellékletében alkalmazott jelkulcsokkal)

szín kódok digitális térképen: **piros** (255, 0, 0), **narancs** (255, 170, 0), **sárga** (255, 255, 0)

- a támogatással érintett erdőterületet ábrázoló, az erdészeti hatóság által készített erdőtüz megelőzési térkép, melyen fel van tüntetve – az alább részletezett módon - a

támogatással érintett tűzpászták nyomvonala (a rendelet 1. mellékletében alkalmazott jelkulcsokkal)

- erdészeti hatóság web oldalán található interaktív erdőtérképről nyomtatott térképlap, melyen be van kapcsolva a tűzveszélyesség réteg

Az erdészeti hatóság által készített erdőtűz megelőzési térkép EOVSzelvényezéssel, 6x4 km-es térkép szelvényeket tartalmaz. Ezt a térképet használja a katasztrófavédelem az erdőtűz megelőzési és oltási tevékenységéhez. A térkép igényelhető nyomtatott formában és digitálisan pdf formátumban. Mindkét esetben A4 méretben.

Az EOVSzelvényszámok kikereshetők az erdészeti hatóság honlapján található interaktív erdőtérképen. A fedvényt az „Igazgatási egységek” menüben, „EOTR 10 000 szelvényháló” néven található. A szelvényháló M=1:272990 méretarány vagy annál nagyobb nagyításban jelenik csak meg.

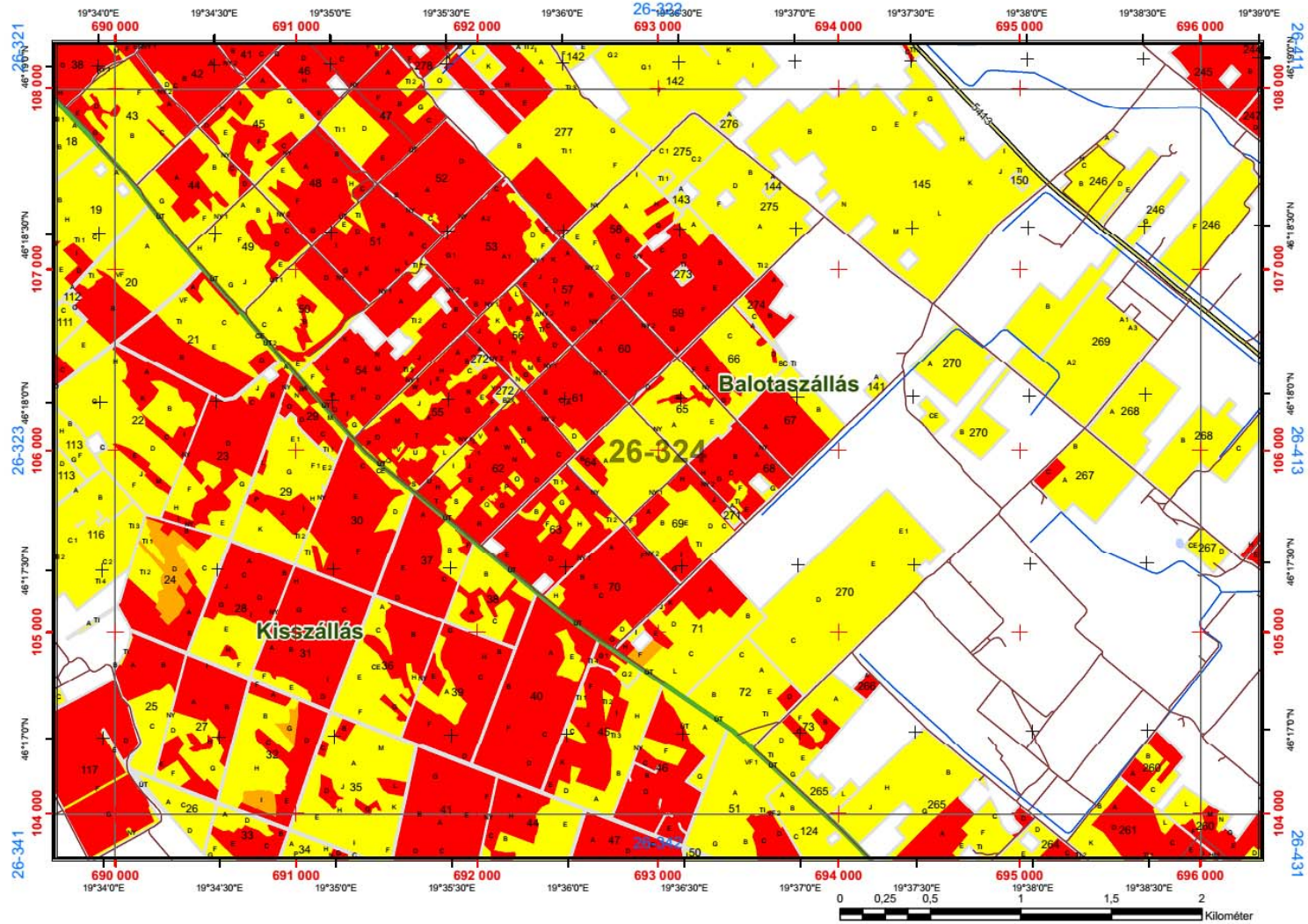
A térképi melléklet elkészítése során ügyelni kell arra, hogy az összes olyan szelvény benyújtásra kerüljön, amelyen támogatandó tűzpászta nyomvonala van feltüntetve.

Az erdészeti hatóság által készített erdőtűz megelőzési térkép igénylése esetén a térkép ára A4 méretű laponként 1.000 Ft. (63/2012 (VII. 2.) VM rendelet 1. mellékletének 15.5.12. alapján)

Az erdőgazdálkodók erdőterületeinek tűzveszélyességi besorolását tartalmazó lista igényelhető az erdőterület fekvése szerint illetékes erdészeti hatóságnál. Az adatszolgáltatás díjköteles a 63/2012 (VII. 2.) VM rendelet 1. mellékletének 15.5.9. alapján. A díjtétel 8.000 Ft.

4. ábra

Erdészeti hatóság által készített erdőtűz megelőzési térkép - minta szelvény

Térképi mellékletként benyújtható az erdészeti hatóság web oldalán található interaktív erdőtérképről készült képernyőkép is. Ez a térkép térítésmentesen használható.

<http://erdoterkep.nebih.gov.hu/>

Az erdőrészesleték tűzveszélyességét mutató fedvény megjeleníthető a térképen az alábbiak szerint.

Megjelenítendő rétegek beállítása

1. képernyő bal oldalán a Rétegek menüben lehet beállítani a kívánt tematikus réteget
2. erdőrészeslet menüben erdőtagok és erdőrészesleték tematika bekapcsolása
3. az erdőrészeslet tematikák közül a tűzveszélyesség bekapcsolása
4. méretarány beállítása

A térképen szabványos színekkel jelennek meg az erdőrészesleték a tűzveszélyességi besorolás szerint. A térképet olyan méretarányban kérjük benyújtani, hogy azon egyértelműen láthatók és beazonosíthatóak legyenek a tervezett tűzpászták nyomvonalai és az azokkal védett erdőrészesleték.

A nyomvonalak berajzolhatók kinyomtatás után kézzel vagy a képernyőkép pdf fájlba nyomtatása után pdf szerkesztő programmal.

7) Víznyerőhely létesítés

Erdőtüzek oltásnál fontos a megfelelő mennyiségű oltóvíz rendelkezésre állása. Tekintettel arra, hogy az erdőben a tűzvíz vezetékes hálózat kiépítése ökológiai és ökonómiai szempontból egyaránt elképzelhetetlen, ha nincs megfelelő mennyiségű természetes nyílt víz a nagykiterjedésű, összefüggő veszélyeztetett területen, szükséges a víztározó kapacitás kialakítása.

A víznyerőhely helyének megtervezésénél a támogatási rendelet 9. § (1) és (2) bekezdésben foglalt feltételeket kell figyelembe venni. A víznyerőhelyet az Evt. 15. § szerinti erdészeti létesítményként kell engedélyeztetni az erdészeti hatóságnál, valamint a létesítéséhez **építési engedély és vízjogi engedély szükséges!**

A víznyerőhely fenntartására a támogatási rendeletben foglaltak az irányadók.

Víznyerőhelyet létesítésre **támogatás kizárólag az alábbi megyékben** vehető igénybe:

- Bács-Kiskun,
- Borsod-Abaúj-Zemplén,
- Veszprém,
- Heves,
- Nógrád,
- Csongrád,
- Budapest főváros,
- Pest megye agglomerációs része (térkép és az 1. számú táblázat szerint)

Az erdőtűzvédelmi tervben fel kell tüntetni a létesítendő víznyerőhely helyét és műszaki paramétereit, valamint a védendő terület lehatárolását és létesítés indokoltságát.

Az erdőtűzvédelmi terv térképi mellékletén fel kell tüntetni a víznyerőhely által védett, térben közel összefüggő területet és fel kell sorolni az oda eső nagymértékben és közepes mértékben tűzveszélyes erdőrészeket.

A támogatási rendeletben megjelölt, az egyes víznyerőhely típusokhoz tartozó minimális védendő terület nagyságot a nagymértékben és közepes mértékben tűzveszélyes erdőrészeknek kell elérni, de természetesen a védett területre eshetnek kismértékben tűzveszélyes erdőterületek is. Ezek viszont nem számítanak bele a minimálisan lefedendő területbe.

Abban az esetben, ha több erdőgazdálkodó területére esik a védendő terület, az erdőgazdálkodóknak megállapodást kell kötniük a víznyerőhely használatáról. (támogatási rendelet 9. § (3) bekezdés alapján)

A 3. mellékletben található mintatervet a Nyugat-Magyarországi Egyetem Geomatikai, Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Intézet Erdőfeltárási Tanszék készítette.

2014. május 7.

1. melléklet

Erdők tűzvédelmi besorolása a 4/2008. (VIII. 1.) ÖM rendelet szerint

Erdőtűzveszélyességi besorolás a 4/2008. (VIII. 1.) ÖM rendelet szerint	Erdőtűzveszélyességi kód az adattárban	Kód jelentése	Színezés az erdőtérképen és a tűzmelegelőzési térképen
Nagymértékben veszélyeztetett	11	Elegyetlen erdei és fekete fenyő állományok	Piros
	12	Elegyes erdei és fekete fenyő állományok	
	13	Boróka állományok	
	14	Lombos veszélyeztetett állományok 5 méter alatt	
	15	Más kategóriából átsorolt állományok	
Közepesen veszélyeztetett	21	Egyéb fenyves fiatalosok 5 méter alatt	Narancs sárga
	22	Lombos veszélyeztetett állományok 5 méter felett	
	23	3 évnél régebbi üres vágásterület	
	25	Más kategóriából átsorolt állományok	
Kismértékben veszélyeztetett	31	Egyéb részletek (Evt. 13. §-a szerinti erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületek)	Sárga
	32	Vízfelületek, vízfolyások	
	33	Kismértékben tűzveszélyes faállományok	

2. melléklet

A hazai faállomány típusok erdőtűzzel kapcsolatos ismérvei

Elegyetlen erdei fenyő és fekete fenyő állományok

Ezen állományokban elsősorban a nyári aszályos, száraz periódusban alakulnak ki erdőtüzek. A gyenge sokszor szélsőséges termőhelyek vízháztartás viszonyai is kedvezőtlenek, így az állományokban található holt-biomassza könnyen eléri a tűzveszély szempontjából kritikus nedvességtartalmat. A tavaszi tüzek előfordulása a nagy élő-biomassza arány miatt nem jellemző ebben az állománytípusban.

A biomassza vertikális és horizontális eloszlása tűzterjedés szempontjából rendkívül kedvezőtlen, termőhelyi okok miatt a fák gyakran földig ágasak, az állományokra a sűrű koronaszervezet jellemző. Ennek következtében a koronatűz kialakulásának veszélye nagy.

Az elegyetlen erdei- és fekete fenyves fiatalos állományokban szinte mindenesetben koronatűzzel/teljes tűzzel kell számolni.

Elegyes erdei fenyő és fekete fenyő állományok

Ezek az állománytípusok különböző tulajdonságokkal rendelkeznek attól függően, hogy a fenyő állományalkotó fajoként legalább 50%-os elegyarányban van –e jelen vagy csak elegyfajként 10-30%-ban.

Ha a fenyő elegyaránya az 50–60%-ot meghaladja, számolni kell a koronatűz kialakulásának veszélyével. Ha az erdei- és fekete fenyő elegyaránya ennél kisebb, valószínűleg csak egyes fák koronájába szalad fel a tűz, ez azonban nem terjed tovább a koronaszintben. Ez a „fáklyának” nevezett jelenség röptüzek forrása lehet, ezzel veszélyeztetve a szélirányban fekvő állományokat. Csoportos elegyítés esetén természetesen alacsonyabb elegyaránynál is kialakulhatnak koronatüzek.

Mivel a Pinus fajok tűje főleg kedvezőtlen vízháztartású területeken lassan bomlik le, jelentős vastagságú avar-tülevélszint alakulhat ki ezen állományok alatt. Ha ez a biomassza réteg elsősorban aszályos nyarakon kiszárad és meggyullad, a felszíni tűz intenzitása és lángmagassága jelentős lehet.

Közönséges boróka állományok

A közönséges boróka természetes előfordulása a Duna-Tisza közén található őshonos borókás hazai nyáras állományokban, illetve esetenként elegyetlenül vagy más fenyő fajokkal elegyesen fordul elő. A hazai nyáras faállományokban a lombos fajok általában kevés éghető anyagot adnak, illetve a talajviszonyok miatt gyenge a lágyszárú szint. A tűzveszélyt a boróka adja a nagy illóolaj tartalmú hajtásaival. Nagyobb intenzitású tüzeknél fáklyaként tud égni.

Fenyő elegyes borókásokban a tűz intenzitása nagyban függ a többi fenyő faj elegyedési módjától és koronaszerkezetétől.

Lombos fiatalosok 5 méteres magasság alatt

Először is fontos megjegyezni, hogy az 5 méteres magasság lombos fiatalosok tekintetében azért kategorizáló tényező, mert eddig a magasságig nagy a koronatűz/teljes tűz kialakulásának veszélye. Az erdősítésekben, felújításokban elsősorban a tavaszi tüzek jellemzőek, melynek a legfőbb oka az, hogy ilyenkor a vegetáció még nem zöldült ki, de számos fafajnál a tavalyi száraz levelek még a fákon vannak. Tűzterjedési szempontból azonban legalább ilyen jelentős a fiatalosokban tavasszal található elszáradt lágyszárú biomassza, amely akár csapadék után is 1-10 óra alatt éghető állapotba képes kerülni.

Az 5 méteres magasságot elérve a fiatalosok általában már olyan mértékben záródtak, hogy a lágyszárú növényzet mennyisége nagymértékben lecsökken. A lombos fiatalosokban a jelentős mennyiségű könnyű biomassza miatt a tűz gyorsan terjed, intenzitása közepes.

Középkorú és idősebb lombos állományok

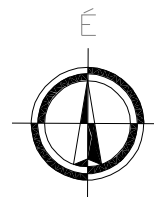
Idősebb lombos állományokban elsősorban a nyári, aszályos hónapokban jellemzőek az avartüzek, melyek intenzitása és terjedési sebessége alacsony, a faállományban okozott kár általában csekély, mégis jelentős oltási költségek merülhetnek fel.

3. melléklet

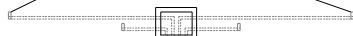
Tüzipírtározó (víznyerőhely) mintaterv

HELYSZÍNRAJZ

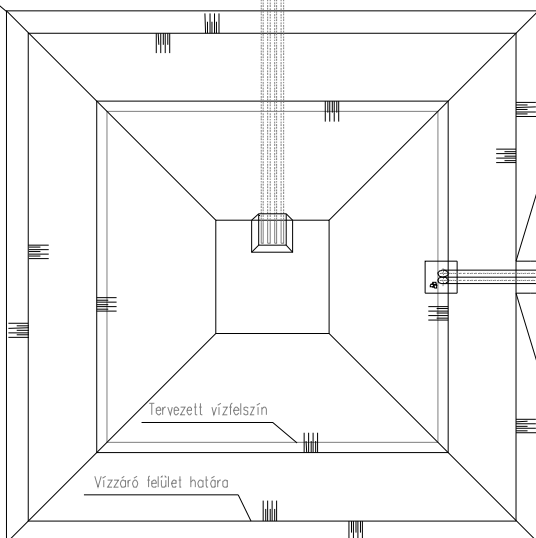
M=1:333

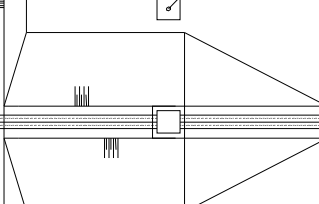
Tűzvíz célú vízkivételi csomok

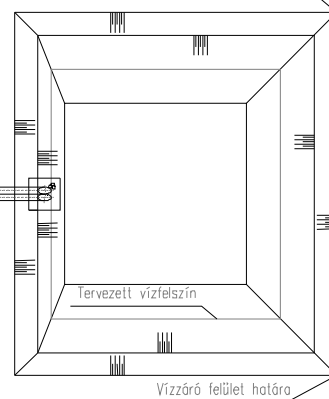
Tűzvíz célú tározó

talajvízkút

Komplex vízes élőhely célú tározó

TÜZVIZTÁROZÓ (TÍPUSTERV) RÉSZLETES MŰTÁRGYTERVE

FELÜLNÉZET

M=1:100

